

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **Ing. J. K.**, zast. Mgr. Václavem Kotkem, advokátem, se sídlem třída Kpt. Jaroše 9, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2008, č. j. 31 Ca 112/2007 – 72,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2008, č. j. 31 Ca 112/2007 – 72, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Krajského soudu v Brně dne 5. 10. 2001 se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2001, č. j. OŽPZ 889/2001-Ja, jakož i jemu předcházejícího rozhodnutí správního orgánu I. stupně Okresního úřadu Brno – venkov, referátu životního prostředí ze dne 25. 4. 2001, č. j. ŽP 1620/2001-No. Rozhodnutím naposledy uvedeného prvostupňového orgánu bylo na základě ustanovení § 66 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), ve spojení s ustanovením § 9 zákona č. 138/1973 Sb., o vodách, v tehdy platném znění, vydáno povolení na stavbu Vírského oblastního vodovodu – SO 3660, zásobovací řad Bosonohy, SO 3580 odpad z vodojemu Bosonohy, SO 10102 zásobovací řad Kamenný Vrch, úseky 1, 2, 3 a 4, a to pro Vírský oblastní vodovod, sdružení měst, obcí a svazku obcí se sídlem Zelný trh 13, Brno. Rozhodnutím žalovaného ze dne 1. 8. 2001 bylo v rámci odvolacího řízení změněno prvoinstanční rozhodnutí správního orgánu tak, že byly upraveny některé podmínky (4, 9 až 13) a ve zbytku bylo zmiňované rozhodnutí ponecháno v platnosti. V návěti výroku rozhodnutí

žalovaného je uvedeno, že se jím mění rozhodnutí Okresního úřadu Brno – venkov, referátu životního prostředí, č. j. ŽP 1620/2001–No, ze dne 23. 4. 2001.

Žalobce nesouhlasil s označením povahy povolované stavby, neboť dle jeho názoru se nejedná o stavbu liniovou. Tvrzení žalovaného, že v průběhu řízení nebylo nutné provádět místní šetření s odůvodněním, že situace je orgánu I. stupně známa, označil za nesprávné. Poukazoval v této souvislosti na to, že situace nemohla být rozhodujícímu orgánu známa, neboť na pozemcích, ke kterým mu bylo stavebním úřadem omezeno vlastnické právo ve vyvlastňovacím řízení, jsou vysázeny stromy, k nimž vlastnické právo omezeno nebylo, v důsledku čehož vznikla žalobci provedením stavby škoda. Žalobce též namítal nesrozumitelnost výroku žalovaného, jímž bylo prvostupňové rozhodnutí částečně změněno a zbytek ponechán v platnosti, což je podle něho matoucí. Žalobce též konstatoval, že podle jeho názoru postupem obou rozhodujících orgánů státní správy došlo k porušení § 58 odst. 2, § 59 odst. 1 písm. b), § 60 odst. 1, § 61 odst. 2, § 62 odst. 1 písm. a), § 62 odst. 1 písm. c) a § 66 stavebního zákona.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 30. 6. 2004, č. j. 30 Ca 493/2001 – 58, vyslovil nicotnost napadeného rozhodnutí žalovaného s odůvodněním, že tímto rozhodnutím bylo rozhodováno o odvolání směřujícím proti rozhodnutí Okresního úřadu Brno – venkov, referátu životního prostředí č. j. ŽP 1620/2001–No ze dne 25. 4. 2001, avšak žalovaný svým rozhodnutím změnil rozhodnutí téhož úřadu, sice stejného jednacího čísla, avšak ze dne 23. 4. 2001. V rámci odvolacího řízení, vedeného ve smyslu § 58 a násl. správního řádu, bylo tak změněno jiné rozhodnutí, než to, stran jehož přezkoumání bylo toto řízení vedeno. Tato skutečnost činí podle názoru krajského soudu výrok odvolacího orgánu zcela nesrozumitelným. Takové rozhodnutí proto nemůže vyvolat žádné právní důsledky vůči jakémukoliv adresátovi a jakkoli se představuje jako platné správní rozhodnutí, je nutno na něj ex officio nahlížet jako na akt nulitní, tedy akt z hlediska práva neexistující.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včas kasační stížnost, v níž se dovolával kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Při písemném vyhotovení rozhodnutí žalovaného došlo k chybě v psaní, kdy jako datum vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo namísto správného data 25. 4. 2001 uvedeno nesprávně datum 23. 4. 2001. Tuto zřejmou nesprávnost v psaní však soud nesprávně posoudil jako vadu, která vyvolává nicotnost tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. 12. 2005, č. j. 4 As 53/2004 - 73, shledal kasační stížnost důvodnou, nepřiklonil se k závěru Krajského soudu v Brně o nicotnosti přezkoumávaného rozhodnutí stěžovatele a napadený rozsudek zrušil a věc vrátil uvedenému soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud konstatoval, že žádnou z vad, která ať už podle judikatury či doktríny způsobuje nicotnost, rozhodnutí stěžovatele ze dne 1. 8. 2001, č. j. OŽPZ 889/2001–Ja, netrpí. Nesprávně uvedené datum vydání prvostupňového rozhodnutí v návěti výroku rozhodnutí žalovaného stěžovatele, k němuž došlo zjevnou chybou v psaní je sice pochybením, nikoliv však takovým, které by nebylo možno odstranit provedením opravy předpokládané ustanovením § 46 odst. 6 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení. V žádném případě nelze tuto zjevnou nesprávnost v psaní pokládat za důvod nulity rozhodnutí stěžovatele, když jinak je samotné rozhodnutí

správního orgánu prvního stupně v rozhodnutí odvolacího orgánu dostatečně specifikováno tak, že není zaměnitelné s rozhodnutím jiným. Nelze tudíž tvrdit, že by tímto rozhodnutím bylo změněno jiné rozhodnutí než to, stran jehož přezkoumání bylo řízení vedeno a že by rozhodnutí stěžovatele bylo zcela nesrozumitelným a neschopným vyvolat právní důsledky vůči jakémukoliv adresátovi, jak uvádí v odůvodnění svého rozhodnutí krajský soud.

Krajský soud v Brně následně rozsudkem ze dne 13. 7. 2006, č. j. 31 Ca 16/2006 - 22, rozhodnutí žalovaného opět zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení; současně rozhodl o nákladech řízení. V odůvodnění svého rozsudku uvedl, že „dospěl k závěru o nesrozumitelnosti, nepřezkoumatelnosti a tudíž nezákonnosti rozhodnutí druhostupňového správního orgánu.“ Podle krajského soudu chyba v datu způsobila, že v rámci odvolacího řízení bylo „změněno zcela jiné rozhodnutí, než to, proti němuž brojil žalobce odvoláním... Tato skutečnost sama o sobě činí výrok odvolacího řízení zcela nesrozumitelným, a proto nezákonným.“ „Z důvodu právní jistoty a srozumitelnosti rozhodnutí pro jeho adresáty má soud za to, že v tomto případě lze oprávněně trvat na uvedení přesného označení rozhodnutí prvostupňového správního orgánu, které bylo v odvolacím řízení měněno (a to uvedením jak správného čísla jednacího, tak i data jeho vydání), neboť pouze takový výrok lze považovat za konkrétní, jednoznačný a srozumitelný. Jakkoli tedy Krajský soud v Brně s absencí správného údaje označujícího konkrétní správní rozhodnutí, co data jeho vydání přímo ve výroku druhostupňového rozhodnutí žalovaného, nemůže v dané věci spojovat v intencích právního názoru Nejvyššího správního soudu nicotnost rozhodnutí, nezbyvá mu než konstatovat, že druhostupňové správní rozhodnutí je sice aktem existujícím a platným, avšak nezákonným pro jeho nesrozumitelnost.“

Tento rozsudek krajského soudu žalovaný správní orgán opět napadl kasační stížností. V ní se dovolával stížnostního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Po poměrně obsáhlé rekapitulaci předchozích řízení žalovaný namítal, že v případě chybného uvedení data vydání prvoinstančního rozhodnutí se jedná o chybu v psaní a počtech. Takové pochybení nemůže založit nezákonnost rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 31. 5. 2007, č. j. 4 As 6/2007 - 44, napadený rozsudek krajského soudu ze dne 13. 7. 2006, č. j. 31 Ca 16/2006 - 22, zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení s tím, aby v dalším řízení přezkoumal rozhodnutí žalovaného meritorně v mezích uplatněných žalobních bodů. Uvedl, že Krajský soud v Brně se v rozporu s § 110 odst. 3 s. ř. s. neřídil jeho závazným právním názorem vysloveným v kasačním rozsudku ze dne 29. 12. 2005, č. j. 4 As 53/2004 - 73. Připustil, že podstatou předchozího kasačního řízení bylo řešení otázky nicotnosti rozhodnutí stěžovatele, nicméně s ohledem na to, že Krajský soud v Brně ve svém prvním rozsudku ze dne 30. 6. 2004, č. j. 30 Ca 493/2001 - 58, poněkud nekonsistentně vedle konstatování nicotnosti správního rozhodnutí uvedl, že chyba v datu vydání prvostupňového správního rozhodnutí „činí podle názoru krajského soudu výrok odvolacího orgánu zcela nesrozumitelným“, vyslovil se Nejvyšší správní soud v závazném právním názoru zaujatém v jeho citovaném rozsudku i k otázce nesrozumitelnosti rozhodnutí stěžovatele. V tomto pro krajský soud závazném právním názoru tedy Nejvyšší správní soud uvedl, že rozhodnutí stěžovatele není nejen nicotné, ale není ani nesrozumitelné.

Pokud tedy Krajský soud v Brně ve svém následujícím rozsudku ze dne 13. 7. 2006, č. j. 31 Ca 16/2006 – 22, uvádí, že „dospěl k závěru o nesrozumitelnosti, nepřezkoumatelnosti a tudíž nezákonnosti rozhodnutí druhostupňového správního orgánu“, učinil tak v příkrém rozporu s dříve vysloveným a pro krajský soud závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Takovým postupem krajský soud porušil řadu procesních principů, včetně principů ústavních (zejména práva na spravedlivý proces podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod). Nejvyšší správní soud znovu zdůraznil, že v souzené věci se jedná o chybu v psaní, tedy zřejmou nesprávnost a poukázal na skutečnost, že závěr krajského soudu o nesrozumitelnosti přezkoumávaného rozhodnutí stěžovatele je zcela v rozporu s další částí odůvodnění téhož rozsudku, v níž krajský soud z hlediska žalobních bodů fakticky napadené rozhodnutí přezkoumal, což by nemohl učinit, pokud by nebylo dostatečně srozumitelné.

Žalobce v doplnění žaloby ze dne 17. 3. 2008 uvedl, že jeden z důvodů, ve kterých spatřoval nezákonnost napadeného správního rozhodnutí byla skutečnost, že stavebník neprokázal, že má k pozemku, na kterém má být stavba postavena, jiné právo, které jej opravňuje na pozemku zřídit stavbu, což bylo v rozporu s ustanovením § 58 odst. 2 stavebního zákona. Správní orgány tuto námitku vyvracely s poukazem na rozhodnutí vydaná ve vyvlastňovacím řízení. Krajský soud v Brně však rozsudkem ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 – 60, rozhodnutí Magistrátu města Brna, odboru územního a stavebního řízení ve věci vyvlastnění ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚSŘ U 01/04451/Do zrušil, neboť dospěl k závěru, že odvolání žalobce proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o vyvlastnění (rozhodnutí Úřadu městské části Brno - Bosonohy ze dne 31. 10. 2000, č. j. SÚ-11-V/2000/Ry) bylo podáno včas. To podle žalobce znamená, že vyvlastňovací řízení v době vydání vodoprávního povolení pravomocně neskončilo, žalovaný neměl právo na jeho pozemcích stavět a správní orgány neměly s ohledem na § 58 odst. 2 stavebního zákona vydat vodoprávní povolení. Žalobce také upozornil na skutečnost, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o vyvlastnění odkazuje ve svém výroku na dva geometrické plány vypracované společností AQUATIS, a. s. (geometrický plán č. zak. 17-9318-81-5 a č. zak. 920-30/1999), avšak ani jeden z těchto geometrických plánů nebyl k rozhodnutí o vyvlastnění přiložen jako jeho nedílná součást. Žalobce tak má za to, že věcné břemeno a různá práva byla vymezena zcela neurčitě a tudíž neplatně a konstatoval, že z rozhodnutí o vyvlastnění nebylo vůbec zřejmé, kde má stavebník právo potrubí pokládat, kde bude zřízeno ochranné pásmo, kde má být potrubí uloženo, kudy se má přistupovat a přijíždět na stěžovatelovy pozemky.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 27. 3. 2008, č. j. 31 Ca 112/2007 - 72, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Námitku žalobce, v níž zpochybňoval liniovou povahu povolované stavby krajský soud odmítl s tím, že argumentace žalobce postrádá jakékoli tvrzení o porušení jeho veřejných subjektivních práv (ve smyslu § 2 s. ř. s., resp. § 247 odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2002), které je nezbytnou součástí žalobní legitimace. Krajský soud k této námitce dodal, že způsob, jakým se žalovaný s touto námitkou vypořádal v odůvodnění svého rozhodnutí považuje za odpovídající. Důvodným neshledal krajský soud ani tvrzení žalobce o porušení procesních podmínek vyplývajících z § 61 odst. 2 stavebního zákona v řízení před prvostupňovým správním orgánem, neboť z tohoto ustanovení je zřejmé, že rozhodnutí o nařízení či nenařízení místního šetření je plně v kompetenci stavebního

úřadu, bez jakékoli dispoziční možnosti ze strany účastníků řízení. Nesouhlas účastníků řízení s takovým postupem by byl irelevantní. Krajský soud na postupu prvostupňového orgánu neshledal pochybení také proto, že úsek celé trasy budoucího vodovodu byl již předmětem místního šetření v souvislosti s povolenými předchozími částmi stavby. Namítá-li žalobce v této souvislosti stavebním úřadem nepředpokládaný výskyt trvalých porostů v jeho vlastnictví, nacházejících se v trase plánované stavby, nelze, z důvodů žalobcem uváděných, spatřovat v této skutečnosti závažný procesní nedostatek. Podle krajského soudu je především nutno odmítnout premisu žalobce, podle které tyto trvalé porosty nebyly v rámci předcházejících vyvlastňovacího řízení vyvlastněny, a to s ohledem na § 120 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, podle kterého je součástí věci vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž by se tím věc znehodnotila. Z povahy věci je zřejmé, že trvalý porost je součástí nemovitosti a sdílí proto právní osud věci hlavní. Bylo-li tedy v rámci vyvlastňovacího řízení rozhodnuto o omezení vlastnického práva k pozemku, na němž nachází trvalé porosty, týká se toto rozhodnutí i těchto porostů. Pokud snad tyto porosty nebyly zohledněny při stanovování výše či způsobu poskytnuté náhrady, jde o otázku, která měla být řešena v rámci vyvlastňovacího řízení a nikoli v řízení o povolení vodohospodářského díla. K tvrzení žalobce, že výrok odvolacího rozhodnutí je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost krajský soud uvedl, že v intencích závazného právního názoru rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 4 As 6/2007 - 43 nelze této námitce přisvědčit. Rozhodnutím žalovaného totiž bylo, s odkazem na § 59 odst. 2 správního řádu vysloveno, že prvostupňové rozhodnutí se ve specifikovaných částech mění a je tedy zřejmé, že takový výrok rozhodnutí je plně v souladu s dikcí zákona, a je též srozumitelné v jakém rozsahu a jakým způsobem doznalo prvostupňové rozhodnutí změny.

Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku žalobce, že stavebník neprokázal, tak jak mu to ukládá § 58 odst. 2 stavebního zákona, že má k pozemku vlastnické nebo jiné právo, neboť rozhodnutí o zřízení věcného břemene nebylo pravomocné. Ze správního spisu vyplývá, že prvostupňový správní orgán i žalovaný vycházeli z pravomocného rozhodnutí o zřízení věcného břemene. Rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚSŘ U 01/04451/Do, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu městské části Brno - Bosonohy ze dne 31. 10. 2000, č. j. SÚ-11-V/2000/Ry o omezení vlastnického práva k části pozemků PK 585, 588/1, 588/2, 597, 2106, 2107 a 3056 v k. ú. Bosonohy, nabylo právní moci dne 27. 2. 2001 a bylo v době rozhodování prvostupňového správního orgánu i žalovaného pravomocné, a to až do dne 13. 12. 2005, kdy nabyl právní moci rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 - 60, (tímto rozsudkem bylo zrušeno rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001). Krajský soud poukázal na § 75 odst. 1 s. ř. s., podle kterého je soud při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu vázán skutkovým a právním stavem existujícím v době rozhodování správního orgánu a konstatoval, že správní orgán (žalovaný) rozhodoval v době, kdy výše uvedené vyvlastňovací rozhodnutí bylo pravomocné, právní účinky tohoto rozhodnutí nebyly v souvislosti s podáním žaloby proti vyvlastňovacímu rozhodnutí ve smyslu § 73 s. ř. s. pozastaveny a nelze proto žalovanému ohledně jeho postupu vytýkat jakékoli pochybení, neboť vycházel z presumpce správnosti pravomocných správních aktů. Námitkami na porušení jednotlivých ustanovení stavebního zákona a správního řádu se krajský soud nezabýval s odůvodněním, že postrádají skutková tvrzení, která by byla uvedena do souvislosti s citovanými

ustanoveními, které měl žalovaný porušit a tyto námitky tak neměly atributy žalobního bodu a nebyly způsobilé meritorního posouzení.

Ve včas podané kasační stížnosti se žalobce (dále jen „stěžovatel“) dovolává zákonných důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., když uvádí, že nejzávažnějším důvodem, ve kterém spatřoval nezákonnost rozhodnutí žalovaného byla skutečnost, že stavebník neprokázal, že má k pozemku, na kterém má být stavba postavena, jiné právo, opravňující jej na pozemku zřídit stavbu, což je v rozporu s ustanovením § 58 odst. 2 stavebního zákona. Stěžovatel poukazuje na skutečnost, že správní orgány tyto námitky vyvracely poukazem na údajně pravomocné vyvlastňovací rozhodnutí Úřadu městské části Brno - Bosonohy (rozhodnutí správního orgánu prvního stupně) ze dne 31. 10. 2000, č. j. SÚ-11-V/2000/Ry a rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚŠŘ U 01/04451/Do, kterým bylo žalobcovo odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 31. 10. 2000 jako opožděně podané zamítnuto. Stěžovatel proto v řízení před krajským soudem upozornil, že proti rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚŠŘ U 01/04451/Do, podal žalobu, v níž se domáhal zrušení obou výše uvedených rozhodnutí. Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 - 60, který nabyl právní moci dne 13. 12. 2005, zrušil rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚŠŘ U 01/04451/Do, s odůvodněním, že odvolání žalobce proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o vyvlastnění ze dne 31. 10. 2000 bylo podáno včas. Stěžovatel dodal, že Magistrát města Brna rozhodnutím ze dne 10. 4. 2006, sp. zn. OÚŠŘ U 06/08642/Do, rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 31. 10. 2000 zrušil. Z hlediska vyvlastnění a práva žalovaného stavět na stěžovatelových pozemcích to podle stěžovatele znamená, že vyvlastňovací řízení v době vydání vodoprávního povolení (rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2001, č. j. OŽPZ 889/2001-Ja) pravomocně neskončilo, žalovaný neměl právo na stěžovatelových pozemcích stavět a správní orgány tak neměly vydat vodoprávní povolení s poukazem na ustanovení § 58 odst. 2 stavebního zákona. Stěžovatel nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚŠŘ U 01/04451/Do, nabylo právní moci dne 27. 2. 2001 a bylo tak v době rozhodování správních orgánů ve vodoprávním řízení pravomocné a to až do dne 13. 12. 2005, kdy nabylo právní moci rozhodnutí krajského soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 - 60, kterým toto správní rozhodnutí bylo zrušeno. Podle názoru stěžovatele je třeba vzít v úvahu, že oním pravomocným rozhodnutím o vyvlastnění, ze kterého měly správní orgány vycházet, nebylo rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001, které pouze zamítlo z důvodu opožděnosti odvolání stěžovatele proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 31. 10. 2000 o vyvlastnění. Stěžovatel má za to, že „pravomocným“ rozhodnutím o vyvlastnění, ze kterého správní orgány vycházely, je rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, tedy rozhodnutí Úřadu městské části Brno - Bosonohy ze dne 31. 10. 2001, č. j. SÚ-11-V/2000/Ry, což vyplývá z rozhodnutí orgánů obou stupňů ve vodoprávním řízení. Toto rozhodnutí však podle žalobce nebylo v právní moci dne 25. 4. 2001 (vydání rozhodnutí prvostupňového vodoprávního orgánu) ani dne 1. 8. 2001 (vydání rozhodnutí žalovaného vodoprávního orgánu) ani nikdy později, neboť za situace, kdy Magistrát města Brna odvolání stěžovatele proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o vyvlastnění jako opožděně podané zamítl a věcně je neprojednal, musely žalovaný i prvostupňový správní orgán rozhodující o stavebním povolení vycházet z rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o vyvlastnění, které jako jediné o vyvlastnění věcně

rozhodlo a které, jak vyplývá z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 - 60, nebylo v době rozhodnutí stavebních úřadů pravomocné. Tento závěr je podle názoru stěžovatele v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. Jiná situace by podle stěžovatele nastala, pokud by Magistrát města Brna jeho odvolání proti vyvlastňovacímu rozhodnutí správního orgánu prvního stupně věcně projednal a zamítl, protože by napadené rozhodnutí shledal věcně správným a vydaným v souladu se zákonem. Pak by skutečně byl skutkový i právní stav v době vydání správních rozhodnutí o stavebním (vodoprávním) povolení takový, že v té době existovalo pravomocné správní rozhodnutí o vyvlastnění. Tak tomu však nebylo.

Stěžovatel dále poukazuje na to, že v doplnění žaloby ze dne 17. 3. 2008 upozornil na skutečnost, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o vyvlastnění ze dne 31. 10. 2001 odkazuje ve svém výroku na dva geometrické plány, avšak ani jeden z těchto geometrických plánů nebyl k rozhodnutí o vyvlastnění přiložen jako jeho nedílná součást. Věcné břemeno a různá práva tedy byla vymezena zcela neurčitě a tudíž neplatně. Z rozhodnutí o vyvlastnění tak vůbec nebylo patrné, kde má stavebník právo potrubí pokládat, kde bude zřízeno ochranné pásmo a kudy se má přistupovat a přijíždět na stěžovatelovy pozemky a nebylo z něj ani zřejmé, ve prospěch koho jsou věcné břemeno a různá práva zřízena. I kdyby tak rozhodnutí o vyvlastnění bylo pravomocné, nemohlo být řádným podkladem pro stavební řízení, neboť z něho nevyplývaly základní podmínky, za jakých měla být stavba na stěžovatelových pozemcích postavena. Stěžovatel upozorňuje na skutečnost, že se krajský soud touto námitkou ve svém rozsudku nezabýval. Nesouhlasí ani s tím, že krajský soud shledal bezpředmětnou námitku, že na jeho pozemcích v trase plánované stavby byly vysazeny trvalé porosty (hruškojabloně), které vyvlastněny nebyly a stavebník tak neměl právo s nimi jakkoliv nakládat (krajský soud vyslovil, že trvalé porosty jsou součástí nemovitosti a sdílí proto právní osud věci hlavní; rozhodnutí o omezení vlastnického práva se tak týká i těchto porostů). Pokud totiž měla být stavba postavena v souladu se stavebním povolením, musely být trvalé porosty odstraněny (což se také stalo), na což neměl stavebník podle vyvlastňovacího rozhodnutí právo, neboť o něčem takovém nebyla v rozhodnutí ani zmínka.

Stěžovatel má dále za to, že se stavební povolení (rozhodnutí žalovaného) dostalo do neřešitelného rozporu se samotným vyvlastňovacím rozhodnutím, neboť uložilo povinnost stavebníkovi odstranit škody vzniklé při stavbě a dotčené pozemky uvést do původního stavu, avšak ve vyvlastňovacím rozhodnutí je zakázáno v ochranném pásmu vysazovat trvalé porosty. Upozornil, že touto námitkou se krajský soud ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval. Stejně jako v žalobě stěžovatel namítá, že vydělené úseky, kterých se stavební povolení týkalo, nemohou být samostatně využívány jako stavba; vodovodní řad na několika místech přerušeny nemůže k ničemu sloužit a nemůže být ani kolaudován. Podle stěžovatele tak je zřejmé, že se v daném případě nejedná o povolení žádné stavby, ale pouze o položení čtyř nefunkčních a nijak nepropojených potrubí do několika stěžovatelových pozemků. Taková stavba není v souladu s územním rozhodnutím, nesplňuje jeho podmínky a není zajištěna komplexnost a plynulost výstavby. K závěru soudu, že námitky uvedené pod bodem VI. žaloby postrádají skutková zjištění, která by byla uvedena do souvislosti s citovanými ustanoveními, která měl správní orgán porušit a proto se jimi krajský soud nezabýval stěžovatel uvedl, že je přesvědčen, že příslušná skutková tvrzení v žalobě obsažena jsou a pokud se krajský soud domníval

opak, měl stěžovatele vyzvat k upřesnění žaloby s tím, že uplatněné žalobní body nejsou podloženy příslušnými skutkovými tvrzeními. Poslední námitka stěžovatele spočívá v tom, že se krajský soud nezabýval poukazem stěžovatele na skutečnost, že z rozhodnutí správních orgánů obou stupňů není zřejmé na základě kterého a v souladu se kterým územním rozhodnutím byla stavba povolena. Původní územní rozhodnutí z roku 1988 totiž bylo několikrát v souladu s § 41 odst. 1 a 2 stavebního zákona nahrazeno novým územním rozhodnutím, naposledy územním rozhodnutím Úřadu městské části Brno - Bosonohy ze dne 25. 3. 1999, které však pro svou kusost a neúplnost nebylo způsobilé být jakýmkoli podkladem a vodítkem pro samotné stavební řízení. S ohledem na shora uvedené důvody stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2008, č. j. 31 Ca 112/2007 – 72, zrušil.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v době vedení řízení o vydání stavebního povolení i následného odvolacího řízení bylo podkladem pro vydání rozhodnutí orgánu prvního stupně i krajského úřadu rozhodnutí Úřadu městské části Brno - Bosonohy ze dne 31. 10. 2001, přičemž nebylo povinností a ani v kompetenci správního orgánu přezkoumávat správnost, zákonnost či pravomocnost takového rozhodnutí příslušného správního orgánu o předběžné otázce (vyvlastnění), zejména bylo-li toto rozhodnutí opatřeno doložkou právní moci a konstatoval, že stěžovatelem tvrzenou nelogičností členění stavby na jednotlivé dílčí části se zabýval v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Navrhuje proto zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu uplatněných důvodů kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení by muselo spočívat v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů

rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z provedené rekapitulace vyplývá, že v posuzovaném případě se primárně jedná o posouzení otázky, zda rozhodnutí žalovaného bylo nezákonné (v rozporu s § 58 odst. 2 stavebního zákona), jelikož stavebník neprokázal, že má k pozemku, na kterém má být stavba postavena jiné právo, opravňující jej na pozemku zřídit stavbu. Stěžovatel vyjádřil nesouhlas se závěrem krajského soudu, že rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚSŘ U 01/04451/Do, jímž bylo pro opožděnost zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu městské části Brno – Bosonohy ze dne 31. 10. 2000, č. j. SÚ-11-V/2000/Ry o omezení vlastnického práva žalobce k části pozemků v rozhodnutích uváděných ve prospěch Vírského oblastního vodovodu a o zřízení věcného břemene pro ochranné pásmo vodovodního potrubí, nabylo právní moci dne 27. 2. 2001 a bylo tak v době rozhodování správních orgánů ve vodoprávním řízení pravomocné a to až do dne 13. 12. 2005, kdy nabytí právní moci rozsudek krajského soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 - 60, kterým toto předchozí správní rozhodnutí bylo zrušeno.

S ohledem na skutečnost, že stěžovatel v posuzované věci poukazuje na pochybení správních orgánů a rozhodnutí vydaná ve vyvlastňovacím řízení, považuje Nejvyšší správní soud za vhodné pro větší přehlednost uvést stručný přehled správních a soudních rozhodnutí, která byla vydána ve vyvlastňovacím řízení.

Úřad městské části Brno - Bosonohy rozhodnutím ze dne 31. 10. 2000, č. j. SÚ-11-V/2000/Ry, omezil vlastnické právo k části pozemků parc. č. PK 585, 588/1, 588/2, 597, 2106, 2107 a 3056 v k. ú. Bosonohy, zapsaných na LV 151 pro k. ú. Bosonohy, obec Brno, okres Brno město, nacházejících se z ideální 1/3 ve spoluvlastnictví stěžovatele, ve prospěch Vírského oblastního vodovodu, sdružení měst, obcí a svazků obcí, na dobu od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí do 31. 12. 2001 z důvodu pokládky vodovodního potrubí do pozemků v rámci stavby Brněnského oblastního vodovodu, a to v rozsahu dle geometrického plánu č. zak. 17-9318-81-5 vypracovaného společností AQUATIS a. s., Brno. Dále pak na dobu časově neomezenou zřídil věcné břemeno pro ochranné pásmo vodovodního potrubí uloženého do pozemků parc. č. PK 585, 588/1, 588/2, 597, 2106, 2107 a 3056 v k. ú. Bosonohy dle geometrického plánu č. zak. 17-9318-81-5 vypracovaného společností AQUATIS a. s. Brno a právo přístupu a příjezdu na tyto pozemky v rozsahu stanoveném geometrickým plánem č. zak 920-30/1999 vypracovaným společností AQUATIS a. s. Brno.

Odvolání stěžovatele proti naposledy uvedenému správnímu rozhodnutí bylo jako opožděně podané zamítnuto rozhodnutím Magistrátu města Brna, odboru územního a stavebního řízení ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚSŘ U 01/04451/Do, které nabylo právní moci dne 27. 2. 2001. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, kterou Krajský soud v Brně usnesením ze dne 10. 7. 2003, č. j. 30 Ca 97/2001-91 odmítl, neboť vycházel z toho, že v dané věci byl podán návrh na přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci. Nejvyšší správní soud toto usnesení krajského soudu rozsudkem ze dne 20. 12. 2004, č. j. 4 As 47/2003 - 136, zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť dospěl k závěru, že rozhodoval-li správní orgán o vyvlastnění či o nuceném omezení vlastnického práva

věcným břemenem, pak rozhodoval ve veřejnoprávní a nikoliv soukromoprávní věci, a proto je dána pravomoc správních soudů. Krajský soud v Brně posléze rozsudkem ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 - 60, rozhodnutí Magistrátu města Brna, odboru územního a stavebního řízení ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚŠŘ U 01/04451/Do zrušil a věc tomuto orgánu vrátil k dalšímu řízení. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 - 60, nabyt právní moci dne 13. 12. 2005. Magistrát města Brna následně rozhodnutím ze dne 10. 4. 2006, sp. zn. OÚŠŘ U 06/08642/Do zrušil rozhodnutí Úřadu městské části Brno - Bosonohy, stavebního úřadu, ze dne 31. 10. 2000, č. j. SÚ-11-V/2000/Ry a věc tomuto úřadu vrátil k novému projednání věci. Z přípisu Magistrátu města Brna ze dne 19. 12. 2008, sp. zn. MMB/0246767/2008 vyplývá, že Úřad městské části Brno - Bosonohy, stavební úřad vydal rozhodnutí ze dne 19. 6. 2006, č. j. SÚ-196/904/06/Mo, kterým návrh na omezení vlastnického práva zamítl. Toto rozhodnutí bylo Magistrátem města Brna, odborem územního a stavebního řízení potvrzeno rozhodnutím ze dne 27. 9. 2006, č. j. OÚŠŘ U 06/41557/Do, které nabylo právní moci dne 9. 10. 2006.

Z výše uvedeného vyplývá, že v období od 27. 2. 2001, (kdy nabylo právní moci rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚŠŘ U 01/04451/Do, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Úřadu městské části Brno, Brno - Bosonohy ze dne 31. 10. 2000, č. j. SÚ-11-V/2000/Ry o omezení vlastnického práva k pozemkům ve spoluvlastnictví stěžovatele a o zřízení věcného břemene pro ochranné pásmo vodovodního potrubí) do 13. 12. 2005, (kdy nabyt právní moci rozsudek krajského soudu, který rozhodnutí Magistrátu města Brna, ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚŠŘ U 01/04451/Do zrušil), zde existovalo pravomocné správní rozhodnutí o omezení vlastnického práva k pozemkům ve spoluvlastnictví stěžovatele. Rozhodnutí o vyvlastnění bylo vedeno v obvyklém pořadu dvou správních instancí, kdy vady řízení nebo rozhodnutí v prvním stupni, lze odstranit v řízení o odvolání; odvolací řízení tak tvoří s řízením prvoinstančním jeden procesní celek. Z toho vyplývá, že správní orgány rozhodující ve stavebním (vodoprávním) řízení musely vycházet z toho, že stavebník splnil jednu z podmínek pro vydání stavebního povolení a sice tu, že má k pozemku vlastnické či jiné právo, které jej opravňuje k tomu, aby na pozemek stavbu umístil. Tato podmínka vyplývá z § 58 odst. 2 stavebního zákona, podle kterého *stavebník musí prokázat, že je vlastníkem pozemku nebo stavby anebo že má k pozemku či stavbě jiné právo, které jej opravňuje zřídit na pozemku požadovanou stavbu, provést změnu stavby anebo udržovací práce na ní*. Jak totiž zdejší soud konstatoval v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 As 79/2008 - 128, právní řád je založen na zásadě presumpce správnosti aktů vydaných orgány veřejné správy, dle níž se má za to, že správní akt je zákonný a správný, a to až do okamžiku, kdy příslušný orgán zákonem předvídanou formou prohlásí správní akt za nezákonný a zruší jej (srov. k tomu Hendrych, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 7. vydání, Praha, C.H. Beck 2009, s. 225, resp. v judikatuře NSS např. rozsudek ze dne 22. 5. 2008, č. j. 6 As 45/2005 - 188). Po celou dobu své existence až do svého eventuálního zrušení vyvolává správní akt právní následky, zakládá práva a povinnosti. Zrušení správního aktu má účinky toliko *ex nunc*, které působí výlučně do budoucna, akt již tedy nemůže v budoucnu založit další práva a povinnosti. Odrazem této zásady z pohledu vztahu jedinec – správní orgán je zásada ochrany dobré víry a ochrany nabytých práv (viz např. nálezy ÚS ze dne 9. 10. 2003, sp. zn. IV. ÚS 150/01, Sb. n. a u., sv. 31, č. 117, s. 69). Jedinou výjimku představuje skupina nicotných aktů, u nichž se má za to, že nebyly nikdy vydány, a tudíž nemohly působit právní následky

ani v minulosti. Prohlášení nicotnosti, které jen formálně odstraňuje neexistující akt, proto působí *ex tunc* (viz rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 7. 2005, č. j. 6 A 76/2001 - 96, část V., též pod č. 793/2006 Sb. NSS).

Je tedy zřejmé, že jak rozhodnutí prvostupňového správního orgánu ze dne 25. 4. 2001, tak i rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2001, byla vydána za situace, kdy zde existovalo pravomocné správní rozhodnutí o vyvlastnění k pozemkům ve spoluvlastnictví stěžovatele, správní orgány z tohoto rozhodnutí o vyvlastnění vycházely a měly za to, že byla splněna zákonná podmínka vyplývající z § 58 odst. 2 stavebního zákona.

Nelze tudíž přisvědčit námitce stěžovatele, že stavebník neprokázal, že má k pozemku, na kterém má být stavba postavena jiné právo, opravňující jej na pozemku zřídit stavbu, neboť v době, kdy probíhalo stavební řízení, stavebník jiné právo opravňující jej na pozemku zřídit stavbu ve smyslu § 58 odst. 2 stavebního zákona měl. Toto právo pramenilo z výše uvedeného rozhodnutí o vyvlastnění.

Stěžovatel dále namítá, že vyvlastňovací řízení v době vydání vodoprávního povolení pravomocně neskončilo, neboť Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 - 60, zrušil rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 8. 2. 2001, č. j. OÚSR U 01/04451/Do, kterým bylo žalobcovo odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o vyvlastnění ze dne 31. 10. 2000 jako opožděně podané zamítnuto. Podle názoru stěžovatele z naposledy uvedeného rozhodnutí krajského soudu vyplývá, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o omezení vlastnického práva k pozemkům ve spoluvlastnictví stěžovatele (rozhodnutí Úřadu městské části Brno Bosonohy ze dne 31. 10. 2000, č. j. SÚ-11-V/2000/Ry) nenabývalo právní moci. Nejvyšší správní soud má však naproti tomu za to, že z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 11. 2005, č. j. 30 Ca 13/2005 - 60, nevyplývá, že by výše uvedené rozhodnutí úřadu městské části Brno Bosonohy nebylo v době, kdy probíhalo vodoprávní řízení v právní moci. Krajský soud totiž v uvedeném rozsudku popsal důvody, které jej vedly k závěru, že stěžovatel podal odvolání včas a uzavřel, že vzhledem k tomu, že žalovaný posoudil odvolání stěžovatele jako odvolání opožděné, ač bylo podáno včas, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Uvedl rovněž, že neshledal důvod pro zrušení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, neboť se nezabýval věcnými důvody žaloby. To, že rozhodnutí ve vyvlastňovacím řízení nabyla právní moci, ostatně vyplývá také z toho, že byla opatřena doložkou právní moci. Nejvyšší správní soud dodává, že soudní přezkum správního rozhodnutí nebrání tomu, aby přezkoumávané správní rozhodnutí nabývalo právní moci. Nejvyšší správní nepřisvědčil tedy ani této námitce stěžovatele.

Přesvědčení stěžovatele o tom, že stavebník neprokázal, že má k pozemku, na kterém má být stavba postavena jiné právo, opravňující jej na pozemku zřídit stavbu, pramení ze skutečnosti, že rozhodnutí o vyvlastnění pozemků ve spoluvlastnictví stěžovatele bylo, jak vyplývá z výše uvedeného, později krajským soudem zrušeno. Nezbyvá než zde znovu zdůraznit, že v okamžiku, kdy bylo vydáno stavební povolení (rozhodnutí žalovaného), stavebník prokázal, že má jiné právo opravňující jej zřídit stavbu na pozemcích ve spoluvlastnictví stěžovatele ve smyslu § 58 odst. 2 stavebního zákona - toto právo pramenilo z tehdy platného a pravomocného rozhodnutí o vyvlastnění, i když později vyšlo najevo, že jeho právní moc byla jen zdánlivá.

Stěžovatel považuje rozhodnutí žalovaného za nezákonné proto, že předcházející rozhodnutí o vyvlastnění (omezení vlastnického práva k pozemkům ve spoluvlastnictví stěžovatele) bylo posléze správním soudem zrušeno. Vzniká zde tedy otázka, jaké jsou důsledky pozdějšího zrušení rozhodnutí, které předcházelo rozhodnutí, jež je předmětem soudního přezkumu za situace, kdy při rozhodování správního orgánu, jenž vydal soudem přezkoumávané rozhodnutí, bylo předcházející rozhodnutí formálně v právní moci, avšak v době kdy probíhá soudní přezkum, je již předcházející rozhodnutí zrušeno.

Při posouzení nastíněné otázky vycházel Nejvyšší správní soud z již zmíněného rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 As 79/2008 - 128, ve kterém Nejvyšší správní soud konstatoval, že *jestliže bylo stavební povolení (§ 66 stavebního zákona z roku 1976) vydáno v době, kdy existovalo pravomocné územní rozhodnutí, není následné zrušení územního rozhodnutí samo o sobě důvodem ke zrušení stavebního povolení soudem. Toto vyplývá ze zásady presumpce správnosti aktů vydávaných správními orgány a principu ochrany dobré víry jejich adresátů.*

V uvedeném rozhodnutí se tedy Nejvyšší správní soud vypořádal s otázkou, jaké jsou důsledky pozdějšího zrušení rozhodnutí, které předcházelo rozhodnutí, jež je předmětem soudního přezkumu za situace, kdy při rozhodování správního orgánu, jenž vydal soudem přezkoumávané rozhodnutí bylo předcházející rozhodnutí platné a v právní moci. Ve věci sp. zn. 1 As 79/2008 bylo předmětem soudního přezkumu stavební povolení a předcházející rozhodnutí bylo územní rozhodnutí. Nejvyšší správní soud ani v projednávané právní věci neshledal důvod se od výše uvedeného právního názoru přijatého již dříve zdejším soudem odchýlit. Ze závěrů přijatých ve zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu lze totiž vycházet i v posuzovaném případě.

Vztah územního rozhodnutí a stavebního povolení je totiž obdobný vztahu stavebního povolení a rozhodnutí o vyvlastnění, byť vztah územního rozhodnutí a stavebního povolení je více komplexnější a provázanější než vztah stavebního povolení a rozhodnutí o vyvlastnění. V rámci stavebního řízení je totiž stavební úřad povinen dle § 62 odst. 1 písm. a) stavebního zákona přezkoumat, zda dokumentace splňuje podmínky územního rozhodnutí. Pokud dokumentace nesplňovala podmínky územního rozhodnutí, byl stavební úřad povinen vyzvat stavebníka k doplnění dokumentace, popř. k jejímu uvedení v soulad s podmínkami územního rozhodnutí (§ 60 odst. 1 stavebního zákona). Jestliže tak stavebník neučinil ve stanovené lhůtě, stavební úřad řízení zastavil (§ 60 odst. 2 stavebního zákona). Naproti tomu stavební rozhodnutí a rozhodnutí o vyvlastnění spolu souvisí a prolínají se pouze v jednom aspektu, a to zda stavebník splnil podmínku stanovenou v § 58 odst. 2 stavebního zákona či nikoliv a prokázal tak, že je vlastníkem pozemku nebo stavby anebo že má k pozemku či stavbě jiné právo, které jej opravňuje zřídit na pozemku požadovanou stavbu, provést změnu stavby anebo udržovací práce na ní.

Samotné stavební povolení je tedy obsahově závislé jak na územním rozhodnutí, tak i na rozhodnutí o vyvlastnění pozemků. V případě územního rozhodnutí i rozhodnutí o vyvlastnění se tedy jedná o typické řetězcí se správní akty (podléhají totiž každý jednotlivě samostatnému soudnímu přezkumu), na rozdíl od podkladových rozhodnutí ve

smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s., věta druhá, která samostatnému soudnímu přezkumu nepodléhají, a jsou přezkoumávána v rámci přezkumu napadeného finálního rozhodnutí. Stavební povolení navazuje a závisí na územním rozhodnutí a jiných rozhodnutích (např. rozhodnutí o vyvlastnění), přičemž zamýšlenou stavební činnost (zde stavbu Vírského oblastního vodovodu – SO 3660, zásobovací řad Bosonohy, SO 3580 odpad z vodojemu Bosonohy, SO 10102 zásobovací řad Kamenný Vrch, úseky 1, 2, 3 a 4) lze realizovat výlučně v případě pozitivní povahy všech předcházejících rozhodnutí. Rozhodnutí o vyvlastnění tedy tvořilo jeden z předpokladů pro vydání rozhodnutí žalovaného. Správní orgán rozhodující o vydání stavebního povolení je totiž povinen mimo jiné posoudit, zda stavebník splnil podmínku stanovenou v § 58 odst. 2 stavebního zákona či nikoliv. Je tak zřejmé, že pokud stavebník tuto podmínku prokáže správním rozhodnutím o vyvlastnění, pak stavební úřad z takového rozhodnutí o vyvlastnění v navazujícím stavebním řízení vychází.

Nezbývá, než znovu poukázat na skutečnost, že rozhodnutí o vyvlastnění bylo v době, kdy správní orgány rozhodovaly ve vodoprávním řízení formálně v právní moci a správní orgány byly povinny z něj s ohledem na presumpci správnosti správních aktů vycházet. Rozhodnutí správních orgánů jsou přezkoumávána správními soudy dle skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu, v tomto případě žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ke dni 1. 8. 2001, kdy bylo vyhotoveno rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzena správnost rozhodnutí vydaného správním orgánem I. stupně, existovalo rozhodnutí o vyvlastnění, jež v té době bylo pravomocné; jednalo se o rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, přičemž odvolání proti němu podané bylo zamítnuto jako opožděné odvolacím správním orgánem. Na obě tato rozhodnutí bylo nutno nahlížet jako na jeden celek. Ostatně, kdyby tomu tak nebylo (rozhodnutí by nebylo pravomocné) nemohlo by být přezkoumatelné soudem. Ani následné zrušení rozhodnutí o vyvlastnění krajským soudem nemá vliv na skutečnost, že v době vydání rozhodnutí stěžovatele ve stavebním řízení zde bylo rozhodnutí o vyvlastnění a žalovaný nepochybil, pokud z tohoto rozhodnutí vycházel, neboť ani jinou možnost neměl. Námitce stěžovatele, že rozhodnutí žalovaného je nezákonné, neboť stavebník neprokázal, že má k pozemku, na kterém má být stavba postavena jiné právo, opravňující jej na pozemku zřídit stavbu, tak Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

Do vyvlastňovacího řízení směřuje také námitka stěžovatele, že rozhodnutí o vyvlastnění nemohlo být řádným podkladem pro stavební řízení, neboť z něho nevyplývaly základní podmínky, za jakých měla být stavba na stěžovatelových pozemcích postavena. Stěžovatel namítá, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o vyvlastnění ze dne 31. 10. 2000 odkazuje ve svém výroku na dva geometrické plány, avšak ani jeden z těchto geometrických plánů nebyl k rozhodnutí o vyvlastnění přiložen jako jeho nedílná součást. Stěžovatel dále poukázal na skutečnost, že se krajský soud touto námitkou nezabýval.

Nejvyšší správní se neztotožnil ani s touto námitkou stěžovatele. Jedná se totiž o námitku, která nesměřuje proti napadenému rozhodnutí žalovaného, ale o námitku, jež směřuje proti rozhodnutí, které bylo vydáno v řízení o vyvlastnění. Jak již bylo uvedeno výše, ani následné zrušení rozhodnutí o vyvlastnění krajským soudem nemá vliv na

skutečnost, že v době vydání rozhodnutí stěžovatele ve stavebním řízení zde bylo pravomocné (byť formálně) rozhodnutí o vyvlastnění a žalovaný nepochybil pokud z tohoto rozhodnutí vycházel. Stěžovatel krajskému soudu vytýká, že se touto námitkou nezabýval. Nejvyšší správní soud má však za to, že z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu vyplývá, že krajský soud tuto námitku stěžovatele neshledal důvodnou, byť to výslovně neuvedl, když poukázal na skutečnost, že vyvlastňovací rozhodnutí bylo v době rozhodování žalovaného v právní moci a že soud je podle § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu vázán skutkovým a právním stavem existujícím v době rozhodování.

Stěžovatel dále nesouhlasí s tím, že krajský soud shledal bezpředmětnou námitku stěžovatele, že na jeho pozemcích v trase plánované stavby vodovodního řadu byly vysazené trvalé porosty, které vyvlastněny nebyly a stavebník tak neměl právo s nimi jakkoliv nakládat. Také k této námitce je třeba uvést, že směřuje nikoli proti napadenému rozhodnutí žalovaného ale do vyvlastňovacího řízení a již z tohoto důvodu nemůže být důvodná. Nejvyšší správní soud dodává, že se plně ztotožňuje se závěrem, ke kterému krajský soud ohledně této námitky dospěl, že trvalé porosty jsou součástí nemovitosti a sdílí proto právní osud věci hlavní; rozhodnutí o omezení vlastnického práva se tak týká i těchto porostů. Tento závěr plyne rovněž z ustálené civilněprávní judikatury, a to z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 1975, sp. zn. 4 Cz 68/75, číslo judikátu R 56/1977, publikován ve sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 9 - 10/1977, a z rozsudku téhož soudu ze dne 31. 1. 1990, sp. zn. 3 Cz 3/90, číslo judikátu R4/1992 publikovaném ve sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek číslo sešitu 2 - 3/1992. Krajskému soudu je třeba přisvědčit také v tom, že pokud snad uvedené porosty nebyly zohledněny při stanovování výše či způsobu poskytnuté náhrady, jedná se o otázku, která měla být řešena v rámci vyvlastňovacího řízení a nikoli v řízení vodoprávním.

S porosty, jež se nacházely na pozemcích stěžovatele souvisí další námitka stěžovatele, v níž namítá neřešitelný rozpor mezi rozhodnutím žalovaného (stavebním povolením), které stavebníkovi uložilo povinnost vrátit pozemky do původního stavu a rozhodnutím vyvlastňovacím, podle kterého je zakázáno v ochranném pásmu mimo jiné vysazovat trvalé porosty. Nejvyšší správní soud uvádí, že se jedná opět o námitku směřující částečně do vyvlastňovacího řízení, přičemž stěžovatelem namítaný rozpor mezi uvedenými rozhodnutími se Nejvyššímu správnímu soudu jeví pouze zdánlivý. Povinnost uvést pozemky do původního stavu stanovenou v rozhodnutí žalovaného totiž nelze vykládat formálně a absolutizovat ji. Při vykládání obsahu této povinnosti je potřeba přihlédnout k faktické situaci, jaká nastala na místě stavby. Je pochopitelné, že pokud na místě stavby stály vzrostlé stromy, bylo nutno je v rámci stavby odstranit a po ukončení stavby již nebylo možné porost skládající se z trvalých porostů (stromů) obnovit v původní podobě, neboť se jednalo o stavbu vodovodního řadu, kterou by mohly kořenové systémy stromů poškodit. Povinnost uvést pozemky do původního stavu je tak třeba vztáhnout např. na odstranění nerovností, které na pozemcích v důsledku stavební činnosti vznikly, úklid pozemku od zbytků stavebních materiálů a jiných nečistot, popřípadě odstranění jiných škod vzniklých na pozemcích ve spoluvlastnictví stěžovatele. Nejvyšší správní soud považuje za pochopitelné, že žalovaný (vodoprávní úřad) použil takto obecnou formulaci (uvést pozemek do původního stavu), neboť není možné vyčerpávajícím způsobem specifikovat všechny eventuality, jakým způsobem může být pozemek, do něž je stavba ukládána v důsledky stavby zatížen a změněn, popřípadě poškozena jaká konkrétní

opatření bude třeba provést k odstranění takto vzniklého stavu.

Nejvyšší správní soud dodává, že vodovodní řady a kanalizační stoky, jsou chráněny přímo ze zákona. Ustanovení § 23 odst. 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích) totiž v § 23 odst. 1 stanoví, že k bezprostřední ochraně vodovodních řadů a kanalizačních stok před poškozením se vymezují ochranná pásma vodovodních řadů a kanalizačních stok (dále jen "ochranná pásma"). Podle odst. 2 téhož ustanovení, se ochrannými pásmy rozumí prostor v bezprostřední blízkosti vodovodních řadů a kanalizačních stok určený k zajištění jejich provozuschopnosti. Ustanovení § 23 odst. 3 cit. zákona pak stanoví způsob, jakým se ochranné pásmo vymezuje a v odstavci 5 je stanoveno, že v ochranném pásmu vodovodního řadu nebo kanalizační stoky lze a) provádět zemní práce, stavby, umísťovat konstrukce nebo jiná podobná zařízení či provádět činnosti, které omezují přístup k vodovodnímu řadu nebo kanalizační stoce nebo které by mohly ohrozit jejich technický stav nebo plynulé provozování, b) vysazovat trvalé porosty, c) provádět skládky mimo jakéhokoliv odpadu, d) provádět terénní úpravy, jen s písemným souhlasem vlastníka vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatele, pokud tak vyplývá ze smlouvy uzavřené podle § 8 odst. 2 (tohoto zákona). Je tedy zřejmé, že zákonodárce klade patřičný důraz na ochranu vodovodních řadů pro veřejnou potřebu, což je pochopitelné, neboť se jedná o stavby mající veřejně prospěšný charakter, které slouží k uspokojování pitných a hygienických potřeb mnoha lidí.

Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodnou ani námitku stěžovatele, v níž namítá, že vydělené úseky, kterých se stavební povolení týkalo, nemohou být samostatně využívány jako stavba. Z tohoto důvodu má stěžovatel za to, že u povolované stavby není zajištěna komplexnost a plynulost výstavby a která není v souladu s územním rozhodnutím. Nejvyšší správní soud konstatuje, že z rozhodnutí Okresního úřadu Brno – venkov, referátu životního prostředí (správní orgán prvního stupně) ze dne 25. 4. 2001, č. j. ŽP 1620/2001-No, je zřejmé, že stavba Vírského oblastního vodovodu – SO 3660, zásobovací řad Bosonohy, SO 3580 odpad z vodojemu Bosonohy, SO 10102 zásobovací řad Kamenný Vrch, úseky 1, 2, 3 a 4, kterou správní orgán prvního stupně povolil, je důležitou součástí většího celku, kterým je Vírský oblastní vodovod. Uvedené čtyři úseky byly projednávány a povolovány samostatně pouze z toho důvodu, že v případě těchto úseků bylo nutné přistoupit k řízení o omezení vlastnických práv. Stěžovatel se tedy mýlí, pokud dospěl k názoru, že se v posuzované věci nejednalo o stavbu, u níž není zajištěna komplexnost a plynulost výstavby. Naopak, povolovaná stavba je součástí Vírského oblastního vodovodu, který je veřejně prospěšnou stavbou za několik miliard korun, skládající se z desítek dílčích staveb, které v sobě zahrnují desítky kilometrů vodovodních řadů, štol, odběrný objekt na Vírské nádrži, úpravnu vody ve Švařci a stovky dalších stavebních objektů. Je tedy pochopitelné, že některé dílčí stavby byly projednávány odděleně. Propojení jednotlivých výše uvedených vodovodních řadů však bylo důležitou podmínkou jejich zprovoznění, bylo tudíž důležité také pro funkčnost Vírského oblastního vodovodu, jakožto celku a není tedy pravdou, že by vydělené úseky, kterých se stavební povolení týkalo, nemohly být využívány.

Pod bodem VIII. kasační stížnosti zpochybnil stěžovatel závěr krajského soudu, že námitky uvedené pod bodem VI. jeho žaloby postrádají skutková tvrzení,

kteřá by byla uvedena do souvislosti se zde citovanými ustanoveními, jež měl správní orgán porušit. Krajský soud uzavřel, že proto se jejich důvodností nezabýval. Stěžovatel vyslovil přesvědčení, že příslušná skutková tvrzení v žalobě obsažena jsou; pokud snad tak tomu nebylo, měl jej krajský soud k jejich doplnění vyzvat. Nutno zdůraznit, že krajský soud se sice takto v odůvodnění napadeného rozsudku skutečně vyjádřil, nicméně nezbyvá než (shodně se stěžovatelem) konstatovat, že se fakticky jednalo o souhrn námitek, které již stěžovatel uplatnil v jednotlivých předchozích žalobních bodech a s nimiž se krajský soud – až na jedinou výjimku, o níž bude pojednáno dále – vypořádal. Vyjádření krajského soudu k bodu VIII. nebylo tudíž namístě, avšak nemění nic na závěru shora uvedeném.

Jinak je tomu je se stěžovatelovou kasační námitkou, že krajský soud ponechal zcela nevypořádanu jeho žalobní námitku, že z rozhodnutí správních orgánů obou stupňů není zřejmé, na základě kterého a v souladu se kterým územním rozhodnutím byla stavba povolena. Původní územní rozhodnutí z roku 1988 totiž bylo několikrát nahrazeno novým územním rozhodnutím, naposledy rozhodnutím stavebního úřadu – Úřadu Městské části Brno – Bosonohy ze dne 25. 3. 1999, č. j. SÚ-93/99/Char. Stěžovatel připomíná, že podle zákona není možné původní rozhodnutí částečně měnit či doplňovat za současné platnosti nezměněných částí původního rozhodnutí a vždy je třeba vydat rozhodnutí nové. Dovozuje z toho, že stavbu bylo možné povolit pouze na základě územního rozhodnutí ze dne 25. 3. 1999 a s ním v souladu. Toto se však podle stěžovatele nestalo a nemohlo stát, neboť územní rozhodnutí ze dne 25. 3. 1999 nebylo pro svou kusost a neúplnost způsobilé být jakýmkoliv podkladem a vodítkem pro samotné stavební řízení.

Se stěžovatelem lze souhlasit v tom, že s touto jeho námitkou se krajský soud v napadeném rozsudku nevypořádal a nechal ji zcela bez povšimnutí.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že původní územní rozhodnutí vydal Odbory územního plánování a architektury Národního výboru města Brna dne 9. 8. 1988 pod č. j. ÚP-63/88/Z/Je. Jde o rozhodnutí č. 51 o umístění stavby II.B Brněnského oblastního vodovodu (BOV) z nádrže Vír, vydané na návrh Vodohospodářského rozvoje a výstavby Praha, závod Brno ze dne 30. 11. 1987. V rozhodnutí je uvedeno, že se jedná o rozsáhlou liniovou stavbu, kterou budou dotčeny nemovitosti v okresech Brno – město, Brno – venkov, Žďár nad Sázavou. Výše uvedený odbor územního plánování a architektury, pověřený provedením územního řízení a vydáním územního rozhodnutí, posoudil návrh podle § 37 a § 38 zákona č. 50/1976 Sb., a na základě tohoto posouzení vydal v souladu s § 39 téhož zákona (stavební zákon) a vyhlášky č. 85/1976 Sb. rozhodnutí o umístění stavby BOV z nádrže Vír a pro další stupeň projektové dokumentace stanovil podmínky v rozhodnutí uvedené pod body 1 až 44. V části nazvané „Rozhodnutí o námitkách“ je uvedeno, že připomínky dotčených orgánů státní správy a organizací byly z větší části začleněny do podmínek tohoto územního rozhodnutí a námítka stavbou dotčených občanů (mimo obyvatel ulice Křivánky), kteří nesouhlasí s dotčením svých nemovitostí, byly zamítnuty. Dále je zde uvedeno, že toto územní rozhodnutí platí 3 roky ode dne, kdy nabude právní moci, nepozbude však platnosti, bude-li v této lhůtě podána žádost o stavební povolení. Ve spise je dále založeno rozhodnutí Úřadu města Brna – odboru územního a stavebního řízení ze dne 13. 4. 1992, č. j. OÚSŘ461/92/Z/Mar,

jímž byla z podnětu investora stavby v souladu s § 41 odst. 1 tehdy platného stavebního zákona provedena změna původního územního rozhodnutí o umístění stavby tak, že původně stanovené podmínky byly doplněny body 48 až 56, jimiž mj. (např. pod bodem č. 48) došlo k posunutí stavby mimo původně plánovanou trasu a pod bodem 56 se uvádí, že podmínky původního územního rozhodnutí č. 9, 31 a 32 se ruší a ostatní podmínky (1-47) zůstávají zachovány. Konečně pak je ve spise založeno rozhodnutí vydané formou veřejné vyhlášky Úřadu městské části Brno – Bosonohy, stavebního odboru ze dne 25. 3. 1999, č. j. SÚ-93-99/Char, jímž byla provedena změna územního rozhodnutí č. 51 ze dne 9. 8. 1988 o umístění stavby BOV z nádrže Vír. Tímto rozhodnutím - k dalšímu podnětu investora stavby - došlo ke změně trasy vodovodu v k. ú. Bosonohy, provedené od ulice Křivánky k ulici Pražské, přičemž v rozhodnutí je popsána a situačním výkresem doložena změna trasy a důvod této změny spolu s uvedením nutnosti dodržení dalších podmínek (body 58 až 68).

Jakkoliv z obsahu žaloby stěžovatele není zřejmé, v čem spatřuje nesoulad stavebního povolení a následného rozhodnutí žalovaného s rozhodnutím o umístění stavby, popř. jeho změny, jež by mohlo způsobit závěr o nezákonnosti rozhodnutí vydaných v řízení o povolení stavby, přičemž ve stavebním rozhodnutí je odkaz na původní územní rozhodnutí z roku 1988 a obě jeho změny z let 1992 a 1999, nezbyvá než opakovat, že uvedenou námitkou stěžovatele se krajský soud ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval a zcela ji pominul. Stěžovateli tak v odůvodnění napadeného rozsudku nebylo krajským soudem vysvětleno, proč se touto jeho žalobní námitkou nezabýval a byla mu tak vzata možnost, aby se proti právnímu hodnocení této námitky mohl bránit v kasační stížnosti. Takový postup je v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz), podle které *„není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, je nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Soud, který se vypořádá s takovou argumentací, jí nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá.“* Postup krajského soudu v projednávané věci je však především též v rozporu s judikaturou Ústavního soudu, který např. v nálezu ze dne 17. 12. 2008, I. ÚS 1534/08 zrušil rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 9 As 64/2007 – 101, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2007, č. j. 1 Ca 5/2006 – 64, právě a jen proto, že stěžovateli v odůvodnění napadeného rozhodnutí Městského soudu v Praze nebylo vysvětleno, proč se nezabýval jednou z jeho žalobních námitek. Podle názoru Ústavního soudu bylo tak stěžovateli odňato právo, aby se proti právnímu hodnocení této námitky mohl bránit cestou kasační stížnosti; přitom takový postup městského soudu nemohl být zhojen tím, že Nejvyšší správní soud v odůvodnění svého rozhodnutí o kasační stížnosti dodatečně přestřel svůj právní názor, z jakého důvodu nebylo soudem I. stupně ke stěžovateli námitce přihlíženo. Rozsudkem Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu, který neshledal rozsudek městského soudu po právní stránce závadným, tak bylo zabráněno stěžovateli, aby jeho věc byla projednána stanoveným postupem u nezávislého a nestranného soudu. V této souvislosti Ústavní soud poukázal na Nález téhož soudu ze dne 25. 9. 1997, sp. zn. IV. ÚS 114/96, publikovaný ve Sbírce ÚS, svazek č. 9, podle něhož právo plynoucí z článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, totiž právo na řádný

a spravedlivý proces, zahrnuje v sobě nejen právo na spravedlivý způsob vedené procesu, ale také právo na trvání procesu až do jeho ukončení zákonem předpokládaným způsobem.

V návaznosti na uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že z důvodu uplatněného stěžovatelem pod bodem V žaloby s nímž se Krajský soud v Brně nevypořádal, mu nezbylo než zrušit rozsudek uvedeného soudu a věc mu vrátit k dalšímu řízení, neboť stěžovateli se podařilo dovolat úspěšně důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů ohledně této části žaloby (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušovacím rozhodnutí, což znamená, že znovu posoudí zákonnost napadeného rozhodnutí žalovaného (popř. rozhodnutí správního orgánu I. stupně) jen z hlediska uplatněné žalobní námitky.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu